

šlují — slov »v Československé republice«, nýbrž stěžovatel doznal toliko, že řekl, že Poláci nemají žádné svobody a práv, a svědci potvrdili jen, že řekl »nemají Poláci u n á s žádné svobody« a slova »u nás« mohla po případě znamenati jen »v naší obci«, ne-li dokonce jen »od naší (svědků) strany«. Jakým směrem se objektivně nesla, k čemu mířila závadná část projevů stěžovatelových, zvláště však dle úmyslu (vědomí) stěžovatelova, lze proto spolehlivě zjistiti jen porovnáváním s ostatními vývody stěžovatelovými. Ovšem možno, jak již podotčeno, v závadných výrocích shledati po případě samostatné, protiprávním úmyslem nesené vybočení z rámce nezávadných vývodů ostatních. Než i, zdali tomu tak jest, lze spolehlivě posouditi jen po zjištění, nemá-li příznivější pro stěžovatele výklad oněch výroků oporu ve vývodech těchto. Zjišťování doslovu, smyslu a směru vývodů stěžovatelových v jejich celistvosti bylo proto podmínkou správného posouzení smyslu a směru závadné části jejich, to tím více, že výpovědi svědků omezily se na potvrzení závadných výroků, aniž se zmínily o ostatních vývodech, takže nebylo záruky, že jest správným úsudek svědků, že stěžovatel hanobil závadnými výroky český národ a že řeč byla způsobilá, snížití vážnost Československé republiky. Zamítl-li nalézací soud průvodní návrhy obhájcovy, k onomu zjišťování směřující, nevyhověl příkazu Šu 3 tr. ř., že k okolnostem k obraně obviněného sloužícím jest míti stejně bedlivý zřetel jako k okolnostem usvědčujícím, a porušil tím zásadu, již šetření káže podstata řízení, zabezpečujícího obhajobu. Pro dolíčenou neúplnost řízení bylo rozsudek první stolice z důvodu čís. 4 Šu 281 tr. ř. již v zasedání neveřejném dle Šu 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 jako zmatečný zrušiti a dle Šu 288 čís. 1 tr. ř. uznati dále, jak shora uvedeno. Nalézacímu soudu bude, neshledá-li ve zjištěném skutku přečin čís. 5 Šu 14 zák. na ochr. rep., uvažovati o tom, není-li jím naplněna jiná skutková podstata, v Šu 14 normovaná.

Čís. 1658.

Jde o přestupek podle Šu 320 f) tr. zák., nikoliv o zločin Šu 199 d) tr. zák., předložil-li obviněný soudu v trestním řízení jím padělanou veřejnou listinu k osvědčení svých nepravdivých údajů.

Zločin podvodného úpadku podle Šu 205 a) tr. zák.

»Odstraněním« jest jen takové vybavení věci dlužníkovy z dosahu věřitelů, jímž se zmenšuje pro věřitele dosažitelné jeho jmění.

»Zcizením« jest vzdání se práva dlužníkem, nedostala-li se zcizovacím úkonem rovnocenná úplata do jmění, jehož mohou věřitelé použití k úhradě svých pohledávek.

»Zmenšení jmění« nastává, byl-li jednáním pachatelovým způsoben nepříznivější pro věřitele poměr mezi souhrnem pasiv a aktiv, než jaký byl před oním jednáním.

Zřízení zástavy pro platnou pohledávku samo o sobě není ještě zmenšením jmění (§ 205 a) tr. zák.), může však po případě býti nadržováním věřiteli dle Šu 485 tr. zák. nebo dáním zástavy ve smyslu Šu 486 čís. 2 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. června 1924, Zm II 144/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 8. února 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 205 a) tr. zák. a zločinem podle §§ů 197, 199 d) tr. zák., zrušil výrok napadeného rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 d) tr. zák. a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle §u 320 f) tr. zák., jehož se dopustil tím, že na podzim roku 1922 v M. bez zlého úmyslu, předpokládaného v §u 197 tr. zák., padělal stvrzenku o příjmu, vydanou berním exekutorem v M. ze dne 24. srpna 1922, tedy listinu veřejnou; dále zrušil výrok napadeného rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodného úpadku dle §u 205 a) tr. zák. a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji, pokud jde o obžalobu pro zločin podle §u 205 a) tr. zák., znovu projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k výrokům, jimiž byl obžalovaný uznán vinným přechinem podle §u 486 čís. 2 tr. zák. a přestupkem podle §u 320 f) tr. zák.

Důvody:

Ponechávajíc výrok nalézacího soudu o přečinu §u 486 čís. 2 tr. zák. nedotčeným, napadá zmateční stížnost rozsudek prvního soudu jen, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným jednak zločinem §u 205 písm. a) tr. zák., jednak zločinem §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák. Stížnost jest v obou směrech odůvodněna. Přisvědčiti jest především zmateční stížnosti v tom, že skutkový děj, jež napadený rozsudek podřaduje pod ustanovení §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák., naplňuje toliko skutkovou podstatu přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. Rozhodovací důvody zjišťují, že obžalovaný padělal stvrzenku berního exekutora o splátce na daních, změniv v ní číslici 500 připsáním nuly v číslici 5.000 (správně též výmazem slova »set« a vepsáním slova »tisíc«) a že předložil padělanou listinu soudu, proti němu trestní řízení pro podvodný úpadek vedoucímu, v úmyslu, by soud měl za to, že obžalovaný zaplatil na dlužných daních 5.000 Kč a nikoli, jak ve skutečnosti tomu bylo, 500 Kč. Dle těchto zjištění padělal a předložil obžalovaný veřejnou listinu v úmyslu, uvést jinou osobu, trestní soud, v omyl o skutečnosti listinou osvědčené. Tato činnost zakládá sama o sobě toliko skutkovou podstatu přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. Zločinem dle §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák. stala by se teprve, kdyby přistoupil k úmyslu oklamacímu zlý úmysl §u 197 tr. zák., t. j. úmysl, by někdo utrpěl škodu na majetku nebo na jiných právech. Napadený rozsudek odvozuje z oněch zjištění úmysl obžalovaného, by stát byl poškozen na svém právu řádného výkonu spravedlnosti. Avšak o nějakém právu některé osoby lze mluvit jen, je-li zde zároveň přiměřený závazek (povinnost) jiné osoby, proti níž právo oné osobě přísluší. Jelikož obžalovaný padělal a předložil listinu sám bez jakékoliv součinnosti třetí osoby, musel by nalézacím soudem předpokládanému právu státu odpovídati závazek (povinnost) obžalovaného, by opomenul vše, co ruší řádný výkon spravedlnosti státem v trestní věci proti němu vedené, přesněji by jej nerušil uplatňováním nepravdivých skutkových okolností. Takový závazek (povinnost)

není však obviněnému nikde uložen, pokud jde výhradně o jeho činnost, nikoliv o vyvolanou jím společinnost jiných osob neobviněných. Dle XV. hlavy trestního řádu nemůže býti naopak pochybnosti o tom, že jest obviněnému volno, odchylovati se od pravdy, třebaže dle §u 45 tr. zák. jest při výměře trestu okolností přitěžující, hleděl-li obviněný obelstít soudce smyšlenými nepravdivými okolnostmi. Není-li obviněný povinen udati pravdu, nepřísluší státu proti obviněnému právo, by obviněný nerušil řádného výkonu spravedlnosti nepravdivými údaji, a nelze mluvit o poškozování takového práva, osvědčuje-li obviněný nepravdivý údaj listinou, již sám padělal a sám předkládá. V udánlivém, napadeným rozsudkem uplatňovaném právu nejde o právo, nýbrž nanejvýše o zájem státu, by trestní řízení nebylo stěžováno tím, že obviněný používá svého práva k zapírání a nepravdivým vytáčkám a používáním tohoto práva činí usvědčení své obtížnějším a zdlouhavějším. Jelikož ani jinak nepřichází v úvahu poškozování něčího práva ani dle zjištění napadeného rozsudku, ani dle spisů, nedostává se pro skutkovou podstatu zločinu podle §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák. skutkové známky poškozovacího úmyslu. Uznal-li rozsudek přes to stěžovatele vinným tímto zločinem, uvažoval o skutku dle zákona, který při správném výkladu k němu se nevztahuje a jest dle §u 281 čís. 10 tr. ř. v tomto směru zmatečným.

Dále namítá stížnost právem, pokud jde o zločin podvodného úpadku podle §u 205 písm. a) tr. zák., že ve skutku obžalovaného, napadeným rozsudkem zjištěném, není skutkové známky úplného nebo částečného zmaření uspokojení věřitelů. Prostředkem úmyslného zmaření nebo ztenčení uspokojení věřitelů, v §u 205 písm. a) tr. zák. trestně stíhaným, jest jakékoliv zmenšení dlužníkovy jmění. Jen jako způsob zmenšení jmění přicházejí v úvahu činnosti, v zákoně příkladmo uvedené, tudíž i napadeným rozsudkem předpokládané odstranění a zcizení části jmění. Odstraněním po rozumu §u 205 písm. a) je tudíž jen takové vybavení věci dlužníkovy z dosahu věřitelů, jímž se zmenšuje jmění dlužníkovy, pro věřitele dosažitelné. A zcizením jest po rozumu téhož ustanovení vzdání se práva dlužníkem jen tehdy a jen potud, když a pokud se zcizovacím úkonem nedostala rovnocenná úplata do jmění, jehož mohou věřitelé použití k úhradě svých pohledávek. Jednání dlužníkovy lze proto pod pojem zmenšení jmění a pod ustanovení §u 205 tr. zák. podřaditi výhradně tehdy a výhradně potud, když a pokud byl jím způsoben nepříznivější pro věřitele poměr mezi součtem pasiv a součtem aktiv, než jaký tu byl v době před oním jednáním. Takový účinek nenastal skutečnostmi, které běže napadený rozsudek za prokázaný. Dle rozhodovacích důvodů nabyt soud přesvědčení, že obžalovaný dal věci, t. j. zařízení bytu a náterácké dílny — jediný svůj majetek, jak na jiném místě zjištěno — v ceně 16 až 18.000 Kč své ženě do zástavy ku zajištění její pohledávky 20.000 Kč. O tom, zda měla manželka obžalovaného proti němu skutečně platnou pohledávku 20.000 Kč, rozsudek vůbec neuvažuje, ačkoliv třetí odstavec obžalovacího spisu projevuje — vsunutím slova »udánlivě« — v tomto směru pochybnosti. Patrně předpokládá rozsudek pravost a platnost této pohledávky, pokud se týče, že manželka obžalovanému 20.000 Kč skutečně zapůjčila. Zřízením zá-

stavy k zajištění pravého, platného dluhu se však dlužníkovo jmění nezmenšuje. Věci v zástavu dané zůstávají i na dále částí dlužníkova jmění. Ani poměr mezi součtem aktiv a součtem pasiv není zřízením takové zástavy jednomu z věřitelů dotčen. Změna, která jím ve jmění dlužníkovi nastala, omezuje se na to, že se — při nezměněném rozpuštění mezi součtem dluhů a úhrnnou hodnotou jmění — věřiteli, jemuž byla dána zástava, umožnilo uspokojiti se ze zástavy až do výše pohledávky, po případě až do výše menší hodnoty zástavy, kdežto ostatní věřitelé jsou odkázáni a omezeni na případný zbytek dlužníkova jmění, takže po případě dostane se jim uspokojení v menší míře než věřiteli, jemuž byla dána zástava, nebo dokonce vůbec ničeho, bylo-li do zástavy dáno celé jmění dlužníkovo a není-li hodnota jeho vyšší, než pohledávka zástavou zajištěná. Takový účinek může opodstatniti nadržování věřiteli (poskytování mu výhody) dle §u 485 tr. zák. nebo dání zástavy dle §u 486 čís. 2 tr. zák., byla-li jím porušena zásada, že všichni věřitelé dlužníka, nejsoucího s to, by platil, mají býti stejnoměrně uspokojeni dle celkového poměru aktiv a pasiv. Nelze však zřízení zástavy pro pravou (platnou) pohledávku podřaditi pod pojem zmenšení jmění, tudíž ani ne pod pojem odstranění a zcizení části jmění dle §u 205 písm. a) tr. zák. Okolnost, že zřízení zástavy pro platnou pohledávku samo o sobě nelze podřaditi pod ustanovení §u 205 písm. a) tr. zák., nevylučuje ovšem, že dlužník propadne ustanovení §u 205 písm. a) tr. zák., když a pokud použil částky, jejíž zapůjčením vzešla pohledávka zástavou zajištěná, jinak než ve prospěch věřitelů v úmyslu §u 205 písm. a) tr. zák., když a pokud takto zúmyslně uspokojení svých věřitelů zmařil anebo ztenčil zmenšením svého jmění, jehož částí stala se zápůjčka v okamžiku, kdy byla poskytnuta. Než o této stránce skutku obžalovaného, k níž poukazuje třetí odstavec důvodů obžalovacího spisu, napadený rozsudek neuvažuje. Rozhodovací důvody nezjišťují ani, zda a kdy byla zápůjčka 20.000 Kč obžalovanému manželkou vyplacena, ani k čemu obžalovaný těchto peněz použil, ani, zda použil jich zúmyslně tak, aby nepřišel k dobru věřitelům. Rozhodovací důvody omezují se v tomto směru na větu, že obžalovaný nemohl prokázati, jak s těmito penězi naložil. Patrně shledává tudíž nalézací soud odstranění (zcizení) části majetku dlužníkova již v samém zřízení zástavy k zajištění pravé pohledávky. Náзор ten přiči se správnému výkladu zákona, takže odsuzující výrok ohledně zločinu podvodného úpadku podle §u 205 písm. a) tr. zák. spočívá na nesprávném použití zákona co do oněch pojmů a jest zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1659.

Pro otázku neslušnosti chování se (§ 303 tr. zák.) nejsou rozhodnými církevní předpisy, nýbrž, třebas jen místní, zvyklosti, obyčeje a mravy.

Není neslušným chováním, nevzdá-li ten, kdo jest na h o d i l e přítomen veřejnému provozování náboženství, pocty, jaká se vyžaduje dle zvyklostí příslušníků církve, o niž jde, k níž však nenáleží, byť i tak učinil úmyslně a u vědomí významu dotyčného náboženského úkonu.